

Milyen esetben kell súlyoskáresemény-elhárítási tervet készíteni, mi a hozzá kapcsolódó hatósági eljárás folyamata és milyen határidők vonatkoznak az üzemeltetőkre?

2012. január 1-én hatályba lépett a *katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény* (továbbiakban Kat.), melynek 40. §. (1)-(2) bekezdése alapján a küszöbérték alatti üzem üzemeltetője a veszélyes anyagokkal kapcsolatos tevékenységet a külön jogszabályban meghatározott módon és adattartalommal a hatóságnak bejelenti. A hatóság az üzemeltető által küldött bejelentést megvizsgálja, és ha az üzemben tárolt veszélyes anyagok mennyisége és fajtája, vagy az üzem által okozott veszélyeztetés azt indokolja, a hatóság az üzemeltetőt súlyoskáresemény-elhárítási terv (SKET) készítésére kötelezi. A *veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet* (továbbiakban: R.) 35. §. (1) szerint az üzemeltető akkor készít súlyoskáresemény-elhárítási tervet, ha részére azt a hatóság előírja.

2012. március 31-ig a hozzájuk beérkezett bejelentéseket a területi szervek megvizsgálják, helyszíni vizsgálattal ellenőrzik, ha szükséges, kiegészítő tájékoztatást kérnek, majd felterjesztik a BM OKF-re. A BM OKF az adatok alapján dönt az engedély megadásáról, vagy határidő kifizetésével SKET készítésére kötelezi az üzemeltetőt. Az ügyintézési határidő általánosan a Ket. szerint 30-30 nap. A határidő kifizetésekor - az ügytorlódások elkerülése érdekében, illetve az üzem volumenétől és bonyolultságától, valamint a felhasznált anyagok fajtájától függően - a hatóság 2-10 hónap időt biztosít a SKET dokumentáció elkészítésére.

A fentiek alapján tehát a bejelentések elbírálása és a kötelezés kiadása 30-60 nap alatt zajlik le, a SKET dokumentáció elkészítésére ezen kívül minimum 2 hónap áll az üzemeltető rendelkezésére. A hatósági gyakorlat szerint a megállapított határidő egy konkrét határnap (pl. 2012.08.30.), nem pedig számított határidő (pl. a kézhezvételtől számított 60 napon belül), a kötelezettségeket a megadott határnapig kell teljesíteni.

Cégünk R12 veszélyességű, propán-bután hajtógáz aseroszolt tárol és rendelkezik a töltet besorolásához szükséges R mondatokkal. A küszöbérték számításakor a PB hajtógáz töltet többféleképpen is besorolhatjuk, de más-más eredménye lesz

A gyártott és forgalmazott PB hajtógáz termékek veszélyességi osztályba-sorolására, illetve - ha van, akkor - a telephelyen tárolt veszélyes anyagok alapján a küszöbérték meghatározására *aveszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet* (továbbiakban: R.) alapján a következők szerint szükséges eljárni.

A logisztikai központokban, egyéb raktárakban nagy mennyiségben tárolt, tűzveszélyes hajtógázokkal töltött aeroszol termékeket az R. alapján kétféleképpen lehet azonosítani. Egyrészt a termékek besorolhatók az 1. melléklet 1. táblázatában szereplő nevesített anyagok közé, másrészt besorolhatók a 2. táblázat veszélyességi osztályai alá (lásd az alábbi táblázatot).

Besorolás	Alsó küszöbmennyiség	Felső küszöbmennyiség
<i>1. táblázat szerint:</i> Fokozottan tűzveszélyes cseppfolyósított gázok (beleértve a cseppfolyósított szénhidrogén gázokat) és a földgáz	50 t	200 t
<i>2. táblázat szerint:</i>	10 t	50 t

8. Fokozottan tűzveszélyes gázok és folyadékok		
--	--	--

A jogalkotó szándéka, hogy a cseppfolyósított szénhidrogén gázokra (például palackos propán-bután gázkeverék) a veszélyességi osztályokba sorolás helyett - ami az anyagok és vegyületek veszélyességére és kockázatára utaló „R-mondatok” alapján kategorizálja az anyagokat - enyhítést adjon, és nevesített anyagként határozza meg a vonatkozó küszöbmennyiségeket.

A tárgyi termékek azonosítása kapcsán az alábbi azonosítási szempontokat kell figyelembe venni:

Amennyiben az aeroszolos termékek (pl.: légfrissítők, dezodorok, rovarirtó és rovarriasztó szerek, stb.) biztonsági adatlapjuk szerint R12 „Fokozottan tűzveszélyes” R-mondattal rendelkeznek, azokat az 1. melléklet 1. táblázatában szereplő nevesített anyagok közé kell sorolni, és 50 tonna, illetve 200 tonna küszöbmennyiséggel kell figyelembe venni.

A palackok töltőtömegét - amennyiben a terméken nincs feltüntetve - a töltési térfogat ismeretében az anyag biztonsági adatlapján szereplő sűrűség alapján kell meghatározni.

Amennyiben a termék tűzveszélyes tulajdonságán kívül, más - a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés szempontjából releváns (pl. mérgező R23, R24, R25; környezetre veszélyes R50, R50/53, R51/53) - járulékos veszélyt is jelent, úgy a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem azonosításakor használt összegzésben e tulajdonságokat is figyelembe kell venni.

A fentiek alapján az aeroszolos terméket - amennyiben csak R12 mondattal rendelkezik - az 50/200 tonna küszöbértékű nevesített anyagok közé kell sorolni, illetve a 2. táblázat 1. e) megjegyzés nem hagyható figyelmen kívül.

Melyik gazdasági év tárolási adatai a mérvadóak a küszöbérték-számítás esetében a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozás megállapításakor?

A telephely küszöbértékének megállapításához a mindenkor készletnyilvántartást kell figyelembe venni. A hatóság jogosult visszamenőleg is ellenőrizni a veszélyes anyagok nyilvántartását.

A R. nem rendelkezik arról, hogy hogyan vegyék figyelembe azokat a mennyiségeket, amelyek csak rövid ideig haladják meg az alsó küszöbérték 25%-át, illetve az alsó- és felső küszöbértéket, ezért ezt még arra a rövid időre is alkalmazni kell, amikor meghaladja a megfelelő küszöbértéket. Ez azt jelenti, hogy ha a telephelyen - akár csak egy alkalommal is - előfordul küszöbérték feletti mennyiségben veszélyes anyag, a telephely a jogszabály hatálya alá tartozik, így a megfelelő dokumentáció készítésére kötelezett.

Amennyiben az üzemeltető jövőbeni terveiben szerepel a veszélyes anyagok mennyiségének küszöbérték fölé emelése, úgy a katasztrófavédelmi engedélyt a tevékenység megkezdése előtt meg kell szerezni, ezért - tekintettel a hatósági eljárások ügyintézési idejére - célszerű időben benyújtani az arra irányuló kérelmet.

Hogyan sorolandó be az biogáz az üzemazonosítás során, ha biztonsági adatlap nem áll rendelkezésre, de összetétele ismert (60-65% CH₄, 35-40% CO_x, kis százalékban egyéb gázok)?

Amennyiben a biogázt az üzemeltető vásárolta, úgy a gyártó adatlapját minden esetben meg kell kapnia.

Amennyiben a biogáz előállítása telephelyen belül történik (pl.: szennyvíziszapból állítanak elő biogázt, amit még a telephelyen fel is használnak energiatermelésre), úgy az üzemeltetőnek az üzemazonosítás során azt figyelembe kell vennie, mint a telephelyen jelen lévő veszélyes anyagot, függetlenül attól, hogy biztonsági adattal nem feltétlenül rendelkezik.

Az üzemazonosításhoz a biogáz besorolását biztonsági adatlap hiányában is meg lehet adni annak összetétele (bevizsgálási eredmények) alapján. A besorolás a kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény és végrehajtási rendelete szerint történik.

A biogáz jellemzően 50-70% metántartalommal rendelkezik, amely anyag a fokozottan tűzveszélyes (F⁺, R12) osztályba tartozik, ezért a konzervatív becslést alkalmazva a biogázt is fokozottan tűzveszélyes gáznak kell tekinteni.

Az üzemazonosítás során hogyan kell figyelembe venni a kőolajtermékeket?

A kőolajtermékeket alapvetően a R. 1. melléklet 1. táblázata alapján, vagyis nevesített anyagként kell besorolni az alábbiak szerint:

1. oszlop	2. oszlop	3. oszlop
Veszélyes anyagok	Küszöbmennyiség (tonnában)	
	alsó	felső
Kőolaj termékek:	2 500	25 000
a) Gazolinok és benzinek		
b) petróleumok (beleértve a repülőgép üzemanyagokat)		
c) gázolajok (beleértve a dízelolajokat, a háztartási tüzelőolajokat és a gázolaj keverő komponenseket)		

A kőolajtermékek tulajdonságaik alapján sorolhatók be a fenti három kategória valamelyikébe:

- a) Gazolinok és benzinek – forráspontjuk -20 és 250°C közötti és C4-C12 szénláncúak;
- b) petróleumok – forráspontjuk -70 és 290°C közötti és C7-C17 szénláncúak;
- c) gázolajok – forráspontjuk -150 és 500°C közötti és C9-C25 szénláncúak.

Megjegyzés: A „kőolajtermékek” nevesített csoportján belül az egyes alcsoportok (gazolinok és benzinek, petróleumok, gázolajok) egymástól való megkülönböztetésének a R. szempontjából nincs szerepe, mivel az egyes alcsoportokhoz tartozó küszöbértékek azonosak.

A kőolajtermékeket az előbbieken felsorolt információk alapján a R. 1. mellékletének 1. táblázata szerint kell besorolni, mivel a jogalkotó szándéka - a kőolajtermékek nevesített anyagként való meghatározásával - az, hogy könnyítést adjon, ezért ezen anyagokra magasabb határértékeket adott meg. Amennyiben az üzemeltető a kőolajtermékeket nem tudja a fenti adatok alapján besorolni, akkor alkalmazható a biztonsági adatlapok és az R-mondatok

alapján a R. 1. mellékletének 2. táblázatába történő besorolás is, de ebben az esetben a határértékek alacsonyabbak lesznek. Konkrét CAS vagy UN szám alapú anyaglista nem áll rendelkezésre a besoroláshoz.

Bejelentésre kötelezett-e az üzem vagy létesítmény, ha elkerített területen, a telephelyén más gazdálkodó szervezet tulajdonában és üzemeltetésében álló veszélyes anyagot tartalmazó (oxigén, nitrogén) tartályok állnak?

A Kat. 3. §. 23. pontjának értelmében „üzemeltető: bármely természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményt vagy küszöbérték alatti üzemet működtet, vagy alapszabály, alapító okirat, illetve szerződés alapján döntő befolyást gyakorol a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem működésére.”

Amennyiben egy üzem területén más jogi személytől bérelt oxigén és nitrogén tartályok találhatóak, úgy az üzem esetében nem jelentkezik üzemeltetői jogviszony. Az üzemmel kapcsolatban jogszabályi kötelezettség csak a fent említetteken kívüli veszélyes anyagok mennyisége miatt keletkezhet. A tartályokban jelen lévő veszélyes anyag mennyiségét a tulajdonos-üzembentartó vállalkozásnak kell figyelembe vennie, illetve bejelenteni a hatóság felé, ha az anyagmennyiség eléri vagy meghaladja az alsó küszöbérték 25%-át.

Az üzemazonosítás során figyelembe kell-e venni a jelen lévő, vasúti pályán elhelyezett anyagokat is?

Amennyiben az üzem üzemelteti a területén lévő vasúti pályát, és azon veszélyes anyagok mozgatása, mérlegelése történik, a veszélyes anyagokat - tulajdonostól függetlenül - jelen lévő anyagoknak kell tekinteni, és az üzemazonosítást a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet 33. §. alapján el kell végezni, valamint az eredménytől függően a katasztrófavédelmi hozzájárulás tekintetében a Kat. 79. §. (1) bekezdést kell alkalmazni.

Üzemazonosítás szempontjából ki minősül üzemeltetőnek, vagyis kinek a kötelessége a veszélyes tevékenység bejelentése, ha a telephely tulajdonosa bérbe adja a területet, ahol a veszélyes tevékenységet végzik?

A Kat. 3. §. 23. pontja szerint:

„Üzemeltető: bármely természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményt vagy küszöbérték alatti üzemet működtet, vagy alapszabály, alapító okirat, illetve szerződés alapján döntő befolyást gyakorol a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem működésére.”

A fentiek alapján tehát üzemeltetőnek a veszélyes tevékenységet végző természetes vagy jogi személy minősül. Így ha egy telephely tulajdonosa bérbe adja azt egy másik vállalkozásnak, amely ott veszélyes tevékenységet végez, akkor üzemeltetőnek ez utóbbi, vagyis a bérlő minősül, hiszen ő felelős a jelen lévő veszélyes anyagokért, a technológiáért és a megfelelő biztonsági követelmények betartásáért, a veszélyes anyagokkal kapcsolatos adatokat is ő kezeli, illetve hiányosság, szabálytalanság esetén bírság fizetésre is ő lesz kötelezett.

Mi a teendő akkor, ha egy vállalkozás szomszédságában vélhetően veszélyes tevékenységet végző másik vállalkozás működik, de annak üzemeltetője nem ad információt erre vonatkozóan, bár tevékenysége veszélyeztető hatással lehet a szomszédokra?

A Kat. 25. §. (4) bekezdése szerint a hatóság a IV. fejezet hatálya alá tartozás megállapítása céljából bármely gazdálkodó szervezetet adatszolgáltatásra kötelezhet és annak telephelyén hatósági ellenőrzést tarthat.

A Kat. a vállalkozásoknak, üzemeltetőknek ilyen jogot nem határoz meg. A Kat. hatálya alá tartozás eldöntésének kérdése minden esetben a hatóság feladata, aki az adott üzemeltetőt adatszolgáltatásra szólíthatja fel.

A szomszédos üzemek ún. dominóhatás - vagyis a veszélyes tevékenységet végző üzemek egymásra hatásának - szerinti vizsgálatát a hatóság csak az alsó-, illetve felső küszöbértékű üzemek esetében követeli meg.

Mindazonáltal az üzemeltetők adatszolgáltatás-kérést küldhetnek a szomszédos üzemeknek, vállalkozásoknak, így kölcsönös együttműködést feltételezve információhoz juthatnak azok tevékenységéről.

Amennyiben az oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes anyag kármentőbe kerül ki, a nem jelentésköteles mennyiség növelhető-e a duplájára?

A jogszabály nem tesz különbséget kikerült anyagmennyiségben aszerint, hogy lesz-e valamilyen következménye az eseménynek, illetve hogy az anyag kármentőbe jutott-e vagy sem. A kármentő - mint következménycsökkentő infrastruktúra - megléte nem enyhíti az üzemzavar fogalmát. Attól, hogy a veszélyes anyag kármentőbe jut, még kibocsátásnak minősül.

Jelentésköteles üzemzavarnak minősül-e, ha soron kívüli, előre nem tervezett karbantartási munkák - melyek ugyan „nem várt”, de ellenőrzött módon végrehajtható tevékenységek - során került ki veszélyes anyag, vagy történt részleges leállás?

Egy teljes létesítmény vagy üzem váratlan, nem tervezett leállása minden esetben jelentésköteles, még akkor is, ha veszélyes anyag nem került ki a technológiából.

A soron kívüli karbantartási munkák nem jelentéskötelesek, amennyiben az üzem vagy létesítmény nem áll le a javítások miatt.

Abban az esetben, ha a soron kívüli karbantartási munkák végrehajtásához az üzem vagy létesítmény nem áll le, de a karbantartás során kiszakaszolt technológiai egységek megbontásakor a rendszerben lévő kis mennyiségű veszélyes anyag kikerül, akkor az nem minősül jelentésköteles eseménynek (pl. egy csővezeték javításakor a kiszakaszolt pontok közötti rész megbontásakor az ott lévő veszélyes anyag szívárog)

Abban az esetben, ha nem várt karbantartási munkálatokra van szükség, de az üzem vagy létesítmény leállítását üzemeltetői döntés előzi meg és az ellenőrzött módon megy végbe, akkor a leállás nem jelentésköteles esemény. Amennyiben ilyenkor a fentiekben leírt módon veszélyes anyag kerül ki a technológiából, akkor az szintén nem jelentésköteles esemény.

Mely díjtételek alapján kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetnie súlyoskáresemény-elhárítási terv készítésére kötelezett, illetve nem kötelezett, küszöbérték alatti üzemnek?

A 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet (R.) 33. §. (1) bekezdése szerint a küszöbérték alatti üzem üzemeltetője szempontjából az első lépés, hogy a R. 2. melléklet szerinti üzemazonosítási adatlapokat - a veszélyes tevékenység végzéséhez, folytatásához szükséges katasztrófavédelmi engedély iránti kérelme mellékleteként - benyújtja a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervéhez.

A kérelemnek tartalmaznia kell a R. 10. § (2) bekezdés *a)* és *c)* pontjában meghatározott - a küszöbérték alatti üzemre vonatkoztatott - adatokat, valamint a kérelemhez csatolni kell a R. 10. §. (3) bekezdés *b)-d)* pontjában meghatározott iratokat, így *a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés hatósági eljárásaiban az igazgatási szolgáltatási díj fizetési körébe tartozó hatósági eljárásokról, igazgatási jellegű szolgáltatásokról és bejelentésekről, továbbá a fizetendő díj mértékéről, valamint a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokról szóló 51/2011. (XII. 21.) BM rendelet 1. melléklet 10. pontjában meghatározott 100.000 forint összegű igazgatási szolgáltatási díj befizetését igazoló dokumentumot is.*

A fentiek alapján nyilvánvaló, hogy a hatóság elvárja az üzemeltetők jogkövető magatartását, vagyis az üzemeltetőnek külön hatósági felhívás nélkül is be kell jelentkeznie a hatóságnál, ellenkező esetben *a katasztrófavédelmi bírság részletes szabályairól, a katasztrófavédelmi hozzájárulás befizetéséről és visszatérítéséről szóló 208/2011. (X. 12.) Korm. rendelet 5. §. (1) bekezdése* alapján az üzemazonosítási kötelezettség elmulasztása miatt 2.000.000 forint összegű katasztrófavédelmi bírság kiszabására jogosult. Amennyiben az üzemeltető hatósági felhívás alapján tesz eleget üzemazonosítási kötelezettségének, úgy szintén kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetnie.

Az üzemazonosítási adatlapok benyújtását követően a R. 33. §. (2) alapján a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve a dokumentumok valóságtartalmát helyszíni vizsgálattal ellenőrzi, és ha szükséges, az üzemeltetőtől kiegészítő tájékoztatást kér. Az üzemazonosítási adatlapok vizsgálatát követően a hatóság területi szerve javaslatot tesz a hatóság részére a katasztrófavédelmi engedély megadására.

A R. 33. §. (3) szerint ezután a hatóság a vizsgálat eredménye és a benyújtott üzemazonosítási adatlapok vizsgálata alapján - a katasztrófavédelemről szóló törvény 40. §. (2) bekezdésére tekintettel - döntést hoz a súlyoskáresemény-elhárítási terv készítésével kapcsolatos üzemeltetői kötelezettségről.

Amennyiben a hatóság az üzemeltetőt súlyoskáresemény-elhárítási terv készítésére kötelezi, akkor az üzemeltetőnek a hatósági döntésben megadott határidőre be kell nyújtania a R. 35. §. (1) pontjában foglaltak szerint az üzem súlyos káresemény-elhárítási tervét, amelyhez csatolnia kell az annak elbírálásra vonatkozó (R. 10. §. (1) és (2) szerinti) kérelmet és az igazgatási szolgáltatási díj megfizetését igazoló iratot, amelynek összegét az *51/2011. (XII. 21.) BM rendelet 1. melléklet 3.3 pontja* 135.000 forintban határozta meg.

Amennyiben a hatóság nem kötelezi az üzemeltetőt súlyoskáresemény-elhárításiterv készítésére, az üzemazonosítási adatlapok és a lefolytatott helyszíni vizsgálat eredménye alapján döntést hoz a katasztrófavédelmi engedély megadásáról (R. 33. §. (4) bekezdés).

Összegezve: Amennyiben a hatóság az üzemeltetőt nem kötelezi súlyoskáresemény-elhárítási terv készítésére, csak egy alkalommal kell az eljárások kapcsán igazgatási szolgáltatási díjat fizetni, amelynek összege 100.000 forint. Amennyiben kell súlyoskáresemény-elhárításitervet készíteni, akkor az üzemeltetőnek egyszer 100.000 forint, üzemazonosításhoz kapcsolódó, egyszer pedig 135.000 forint, katasztrófavédelmi engedély kiadására vonatkozó igazgatási szolgáltatási díjat kell megfizetnie.

Ha egy vállalkozásnak több telephelye van, akkor a vállalkozás valamennyi telephelye együtt, vagy azok egyenként számítanak kiemelten kezelendő létesítménynek?

Kiemelten kezelendő létesítménynek ilyen esetben a vállalkozás egyes telephelyei számítanak külön-külön. Ezért például a jogszabályban meghatározott 1000 kg klór, illetve ammónia küszöbmenyiség telephelyenként értendő.

A küszöbérték alatti üzemnek kell-e biztonsági jelentést készítenie? Ha igen, akkor a jogszabály alapján csatolni kell a 10. §. (2) a) és c) valamint a (3) b)-d) pontjában foglaltakat. Igaz-e, hogy eszerint a 10. §. (2) b) a biztonsági jelentést készítő szakértő kimarad?

A küszöbérték alatti üzemeknek nem kell biztonsági jelentést vagy biztonsági elemzést készíteniük.

A R. 33. §. szakasza alapján a küszöbérték alatti üzem üzemeltetőjének a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervéhez a R. 2. melléklete szerinti üzemazonosítási adatlapokat kell benyújtania a katasztrófavédelmi engedély iránti kérelme mellékleteként. A benyújtott dokumentáció vizsgálatát, szükség esetén a helyszíni szemlét, illetve további tájékoztatáskérését követően a katasztrófavédelmi szerv területi szerve javaslatot tesz a központi szerv részére a katasztrófavédelmi engedély megadására. A hatóság a Kat. 40. §. (2) bekezdése alapján az engedély megadására irányuló döntésében tájékoztatja az üzemeltetőt arról, hogy szükséges-e súlyos káresemény elhárítási terv (SKET) készítése. (Ha SKET benyújtásikötelezettség az üzemeltetőt nem terheli, a hatóság a katasztrófavédelmi engedélyt megadja.) Amennyiben a hatóság előírta a SKET készítését, úgy azt az üzemeltető – a megjelölt határidővel – benyújtja, amelyet a katasztrófavédelmi hatóság 60 napon belül megvizsgál, és azután dönt a katasztrófavédelmi engedély megadásáról. A készítendő SKET tartalmi és formai követelményeit a R. 5. melléklete tartalmazza.

A R. 33. §. (1) határozza meg a katasztrófavédelmi engedély iránti kérelem benyújtásának szabályait az alábbiak szerint:

„A küszöbérték alatti üzem üzemeltetője a 2. melléklet szerinti üzemazonosítási adatlapokat a veszélyes tevékenység végzéséhez, folytatásához szükséges katasztrófavédelmi engedély iránti kérelme mellékleteként a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervéhez nyújtja be. A kérelemnek tartalmaznia kell a 10. § (2) bekezdés a) és c) pontjában meghatározott – a küszöbérték alatti üzemre vonatkoztatott – adatokat, valamint a kérelemhez csatolni kell a 10. § (3) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott iratokat.” A fentiek alapján a 10. §. (2) b) szerinti, a biztonsági jelentést készítő szakértőre vonatkozó adatokat nem kell szerepeltetni, mivel a küszöbérték alatti üzemeknek nem kell biztonsági jelentést vagy biztonsági elemzést készíteniük.

II.

Fogalom-meghatározások

Tárolás	<p>Tárolásnak minősül az a tevékenység, amikor veszélyes áru a telephelyen raktározás, készletezés vagy biztonságos felügyelet melletti elhelyezés céljából van jelen.</p> <p>Nem tartozik ide az a veszélyes áru, amely gyártási vagy feldolgozási tevékenységhez alapanyagként vagy segédanyagként van jelen, és ilyen formában továbbértékesítésre nem kerül.</p>
Gyártás	<p>Gyártásának minősül az a tevékenység, amikor valamely termék-előállítási folyamat végterméke vagy mellékterméke a veszélyes áru, és az így előállított terméket értékesítik. Ha az előállított veszélyes árut értékesítés nélkül, ugyanazon gazdálkodó a keletkezés helyén feldolgozza, akkor a feldolgozási tevékenységre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.</p>
Feldolgozás	<p>Feldolgozásának minősül az a tevékenység, amikor valamely termék előállításához vagy szolgáltatás végzéséhez alapanyagként, segédanyagként veszélyes árut használnak, de a késztermék nem veszélyes áru.</p> <p>Nem tartozik a feldolgozás fogalmába:</p> <p>telephelyen belüli szállításhoz (pl. targonca) használt motorhajtóanyag (gázolaj, PB-gáz)</p> <p>technológiához nem kapcsolódó fűtőberendezések üzemeltetéséhez használt PB-gáz (pl. irodahelyiségek fűtése)</p> <p>nem szolgáltatás jellegű karbantartáshoz - ide értve a létesítmény üzemeltetését is - felhasznált veszélyes áru (pl. festék, felületkezelő-felülettisztító anyag, acetilén (disszugáz), maratóanyag, fertőtlenítőszer)</p> <p>analitikai, folyamatirányítási műszerekhez, berendezésekhez felhasznált gázok (pl. vivógáz)</p>
Kiskereskedelmi tevékenység	<p>Üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek forgalmazása, vagyoni értékű jog értékesítése és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtása a végső felhasználó részére, ideértve a vendéglátást is. (2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről)</p>
Nagykereskedelmi tevékenység	<p>Üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek átalakítás (feldolgozás) nélküli továbbforgalmazása és az ezzel közvetlenül összefüggő raktározási, szállítási és egyéb kapcsolódó szolgáltatások nyújtása kereskedő, feldolgozó részére, ideértve a nagybani piaci tevékenységet, valamint a felvásárlói tevékenységet is. (2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről)</p>
Gazdálkodó szervezet	<p>Az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az európai szövetkezet, a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, az európai területi együttműködési csoportosulás, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, a végrehajtói iroda, az egyéni cég, továbbá az egyéni vállalkozó. Az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, az egyesület, a köztestület, valamint az alapítvány gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataira is a gazdálkodó szervezetre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, kivéve, ha a</p>

törvény e jogi személyekre eltérő rendelkezést tartalmaz. (1959. évi IV. törvény (Ptk.) 685. §. c.) pont)

Mezőgazdasági
őstermelő

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. §. 18. pontja értelmében („az a 16. életévét betöltött, nem egyéni vállalkozó magánszemély”) a mezőgazdasági őstermelő nem gazdálkodó szervezet.

Kik a katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésére kötelezettek?

A Kat. 79. §. szerint két jogcím alapján kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni az alábbiak szerint:

- a) Kat. IV. szerinti üzemeltetők (alsó- felső küszöbértékű üzemek és küszöbérték alatti üzemek üzemeltetői),
- b) az a) pontba nem sorolható, a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó külön jogszabály szerinti veszélyes áruk tárolását, gyártását és feldolgozását végző gazdálkodó szervezetek.

Nem kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetnie:

- a) az állami és önkormányzati szervnek,
- b) a közfinanszírozásban részesülő egészségügyi szolgáltatónak,
- c) a gazdálkodó szervezetnek, ha a tárolás kizárólag közvetlenül a lakosság részére történő kiskereskedelmi forgalmazáshoz, illetve lakossági szolgáltatás nyújtásához kapcsolódik,
- d) az üzemeltetőnek és a gazdálkodó szervezetnek, ha a tárgyévet megelőző évben az éves nettó árbevétele az 50 millió forintot nem haladta meg,
- e) az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény szerinti nukleáris létesítménynek és radioaktív hulladék-tárolónak.

Ha egy vállalkozás a Kat. szerinti üzemeltetőnek minősül és veszélyes áruk tárolását/gyártását/feldolgozását is végzi, mindkét jogcímen kell-e hozzájárulást fizetnie?

Nem, csak egy jogcímen kell fizetnie, ugyanis a Kat. 79. §. (1) bekezdése egyértelműen elhatárolja a két fizetési jogcímet („az a) pontba nem sorolható...”)

Ha a vállalkozás üzemeltetőnek minősül (Kat. 79. §. (1) a) pont), akkor nem kell tovább vizsgálni a tevékenységét a veszélyes árukkal kapcsolatos tevékenységek vonatkozásában.

Kell-e hozzájárulást fizetni az élelmiszergyártással/italgyártással foglalkozó gazdálkodó szervezeteknek? Kapnak-e felmentést a Kat. 79. §. (2) c) pontja alapján, hiszen tevékenységük lakossági szolgáltatás nyújtásához kapcsolódik?

Igen, kell hozzájárulást fizetni az élelmiszergyártással/italgyártással foglalkozó gazdálkodó szervezeteknek is, mivel a jogszabály a felmentési eseteket tételesen felsorolja.

Az élelmiszergyártással/italgyártással foglalkozó gazdálkodó szervezetek nem kapnak felmentést a Kat. 79. §. (2) c) pontja alapján, mivel tevékenységük nem közvetlenül lakossági szolgáltatás nyújtásához kapcsolódik, illetve nem lakossági kiskereskedelmi forgalmazást, értékesítést végeznek.

Kell-e hozzájárulást fizetni a mezőgazdasági szántóföldi növénytermesztést végző termelőknek?

Az üzletszerűen végzett mezőgazdasági, illetve élelmiszeripari tevékenységek nem mentesülnek a hozzájárulás fizetése alól, csak a törvény 79. §. (2) bekezdésében foglalt esetekben.

Katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésére kötelezettek azok, akik a Kat. szerint üzemeltetőnek, vagy gazdálkodó szervezetnek minősülnek. Ha a mezőgazdasági szántóföldi növénytermesztést végző termelő mezőgazdasági őstermelőnek minősül, akkor hozzájárulás fizetésére nem kötelezett, tekintettel arra, hogy nem minősül gazdálkodó szervezetnek.

Kell-e hozzájárulást fizetni a hűtőházaknak/vágóhidaknak, illetve olyan élelmiszeripari üzemeknek, ahol ammóniás hűtőkört alkalmaznak? Ha igen, mi alapján kell meghatározni a hozzájárulás mértékét?

Amennyiben a telephelyen legalább 1000 kg ammónia van jelen, a Kat. szerint üzemeltetőnek minősül, így a Kat. 79. §. (1) a) pontja alapján hozzájárulás fizetésére kötelezett.

A kérdésben megfogalmazott konkrét esetben a veszélyes tevékenység a hűtőház/hűtőkör üzemeltetése, ebből következően a veszélyes tevékenységgel (hűtéssel) összefüggésben keletkezett árbevétel a hozzájárulás alapja. Ezek alapján figyelembe veendő minden olyan termék/szolgáltatás értékesítéséből származó bevétel, amely összefüggésbe hozható a hűtéssel.

Mi alapján kell meghatározni azon hűtőházak katasztrófavédelmi hozzájárulását, amelyek nem ammóniás hűtőkört alkalmaznak, illetve nem minősülnek a Kat. szerint üzemeltetőnek?

Ha a hűtőházat üzemeltető vállalkozás nem minősül a Kat. szerint üzemeltetőnek, akkor a katasztrófavédelmi hozzájárulás szempontjából az ADR hatálya alá tartozó veszélyes árukkal kapcsolatos tárolási, gyártási, feldolgozási tevékenységet kell figyelembe venni.

Kell-e hozzájárulást fizetni a benzinkutaknak?

Ha a benzinkutat üzemeltető vállalkozás nem minősül a Kat. szerint üzemeltetőnek, akkor figyelembe vehető a Kat. 79. §. (2) c) pont szerinti felmentés. Ennek feltétele, hogy az üzemanyag, illetve esetlegesen a PB-palack forgalmazása lakossági kiskereskedelmi tevékenységként történjen, függetlenül attól, hogy a benzinkúton nemcsak magánszemélyek részére történik értékesítés, hanem gazdálkodó szervezetek is vásárolnak. Üzemanyag, tüzelőanyag nagykereskedelmet (TEÁOR 4671) (is) végző gazdálkodó szervezetek nem mentesülnek a hozzájárulás fizetési kötelezettség alól.

Kell-e hozzájárulást fizetni az üzemeltetőnek vagy a gazdálkodó szervezetnek a „beragadt”, felhalmozott, túlkészletezett veszélyes anyagok továbbértékesítéséből származó bevétel után?

Igen, mivel a továbbértékesítésből származó árbevétel összefüggésben van a veszélyes tevékenységgel (veszélyes anyagok tárolása). A jogszabály nem tesz különbséget aszerint, hogy a veszélyes anyagot eleve értékesítés céljából szerezték be, vagy a termelésben fel nem használt, felhalmozott készletet értékesítik. A fizetendő hozzájárulás meghatározásánál az értékesítésből származó teljes árbevétel figyelembe veendő, abból nem vonható le az eladott áruk beszerzési értéke.

Ha egy üzemben veszélyes anyagok felhasználásával nem veszélyes anyagot/terméket állítanak elő, akkor az eladásból származó bevételből levonható-e a veszélyes alapanyagok, segédanyagok beszerzési értéke?

Nincs jelentősége annak, hogy a gyártó már egyszer megfizette a hozzájárulást, mivel a hozzájárulás fizetése attól függ, hogy a veszélyes áru/veszélyes anyag jelen van-e, illetve végeznek-e veszélyes tevékenységet, ezért az eladásból származó árbevétel összegéből nem lehet levonni a veszélyes alapanyagok árát.

Ha egy vállalkozásnak több telephelye is van, és nem mindegyik tartozik a Kat. hatálya alá, akkor hogyan kell figyelembe venni őket? Csak a Kat. hatálya alá tartozó telephelyek után kell fizetni?

A katasztrófavédelmi hozzájárulás tekintetében nem különböztetünk meg telephelyeket, hiszen azok egy vállalkozás részei. Sok esetben a vállalkozás nem tudja egyértelműen azonosítani, hogy az árbevétel melyik telephely tevékenysége folytán keletkezik, mivel előfordulhat, hogy értékesítést, számlázást csak egy telephely (pl. központ, vagy raktár) végez. Ebben az esetben célszerűbb az indirekt megközelítést alkalmazni. A teljes árbevételből levonható az a rész, amely nyilvánvalóan nincs összefüggésben a veszélyes tevékenységgel, de ezeket megfelelő módon igazolni kell.

Az éves nettó árbevétel tartalmazza az előző években előállított, de később értékesített termékből származó árbevételt is. Ezek figyelmen kívül hagyhatók a hozzájárulás megállapítása során?

A hozzájárulás fizetése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az értékesített terméket mikor szerezték be, vagy mikor gyártották, ezért nem lehet levonni a hozzájárulás összegéből az előző évben előállított, de később értékesített termékekből származó árbevételt.

Ha egy üzemeltető olyan raktározási tevékenységet végez, ahol veszélyes anyagok és nem veszélyes anyagok is előfordulnak, akkor a nem veszélyes anyagok értékesítéséből származó árbevételét figyelmen kívül hagyhatja-e?

Amennyiben a nyilvántartási rendszere és könyvelése alkalmas arra, hogy ezeket külön kezelje - és ezt hitelt érdemlően bizonyítani tudja - akkor a nem veszélyes anyagok után realizált bevételét figyelmen kívül hagyhatja.

Milyen számítási módszer alkalmazható, ha az üzemeltető nem tudja pontosan meghatározni a veszélyes tevékenységgel összefüggésben keletkezett árbevételét? Alkalmazhat indirekt megközelítést is?

Amennyiben az üzemeltető nem tudja a veszélyes tevékenységgel összefüggésben keletkezett árbevételét meghatározni és bizonyítani, akkor a teljes, a jövedéki adó és az energiaadó összegével csökkentett árbevétele után kell fizetnie.

A hozzájárulás alapját képező árbevétel csökkenthető az indirekt módszer alkalmazásával. Ekkor a teljes árbevételből levonja azokat, amelyek nyilvánvalóan nincsenek összefüggésben a veszélyes tevékenységgel, de ezeket megfelelő módon igazolni kell.

Ilyen lehet például: pénzügyi tevékenységből származó bevétel; képzésből, oktatásból származó bevétel; veszélyes tevékenységgel összefüggésbe nem hozható egyéb szolgáltatás bevétele (pl. ingatlan bérbeadás, fuvarozás).

Ha az üzemeltetőnek, illetve gazdálkodó szervezetnek a jogszabályban foglalt számítási módszer alkalmazása aránytalan többletköltséggel járna (pl. nyilvántartási rendszer fejlesztése, adminisztrációs idő- és költségnövekedés, szakértő igénybevétele ...

A Kat. 79. §. (8) bekezdése nem szankciót jelent, hanem a szabályozás itt lehetőséget biztosít az üzemeltetőnek, illetve a gazdálkodó szervezetnek - amennyiben részére a (3)-(6) bekezdésben foglalt módszer alapján végzett számítás aránytalan többletköltséggel járna -, hogy a teljes éves árbevétele alapján fizesse meg a hozzájárulást. Ez esetben a katasztrófavédelmi hozzájárulás összege a teljes tevékenységből származó, a jövedéki adó és az energiaadó összegével csökkentett éves nettó árbevétel 0,1%-a.

A tárolás után mely esetekben kötelező katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni?

A tárolás csak abban az esetben hozzájárulásfizetés-köteles tevékenység, ha
-a veszélyes árut értékesítik [Tv. 79. §. (4) a)];
-bértárolásról van szó, vagyis a tárolt veszélyes áru minden egyéb kezelés, kiszerezés nélkül, a beérkezés állapotában hagyja el a tárolóhelyet, és a gazdálkodó szervezet árbevétele a tárolási szolgáltatásból származik [Kat. 79. §. (4) b)].

A feldolgozásra, vagy gyártáshoz alapanyagként, segédanyagként jelenlévő veszélyes áruból a gazdálkodó szervezetnek - tárolásból eredő - árbevétele nem realizálódik, hiszen az beépül a gyártott termékbe, illetve feldolgozásra kerül. Ezen esetekben a hozzájárulás mértéke a feldolgozás, illetve gyártás alapján számítandó.

Kell-e katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni abban az esetben, ha a veszélyes anyaggal foglalkozó üzem vagy küszöbérték alatti üzem biztonsági jelentése/elemezése, a SKET, vagy egyéb, a hatóság által elfogadott dokumentáció által bizonyított?

Katasztrófavédelmi hozzájárulást nem az alapján fizet az üzemeltető, hogy mit és milyen mértékben veszélyeztet. A fizetési kötelezettség alapja az, hogy az üzemeltető vagy gazdálkodó szervezet telephelyén veszélyes anyag vagy a veszélyes áruk közötti szállítására vonatkozó külön jogszabály szerinti veszélyes áru van jelen.

Melyik évben kell először hozzájárulást fizetni?

A katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetése először 2012. évben esedékes.

A 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 1. §. (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében mikorra várható a formanyomtatvány közzététele?

A bejelentőlap megtalálható az alábbi címen Word dokumentum és PDF dokumentum formátumban:

http://www.katasztrofavedelem.hu/letoltes/seveso/KH_bejelentolap.doc

http://www.katasztrofavedelem.hu/letoltes/seveso/KH_bejelentolap.pdf

A 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 2. §. (1) bekezdés a) pontja szerinti iratok fajtájára vonatkozóan van-e valamilyen speciális elvárás, vagy bármilyen okmány elfogadható, amely hitelt érdemlően és ellenőrizhetően igazolja a hozzájárulás kiszámításának módját?

Nincs speciális elvárás az iratokra vonatkozóan, bármilyen okmány elfogadható, amivel a kötelezett igazolja a számítások megalapozottságát. A hatóság részére be kell mutatni az alkalmazott számítási módszert, a kiindulási adatokat és a számítás menetét.

A 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 2. §. (2) bekezdése alapján a hatóság tárgyév október 31-ig dönt az előleg befizetését követően fennmaradó összegről, melyet december 31-ig kell megfizetni. Megelőzi/megelőzheti-e a hatósági döntést hatósági ellenőrzés (pl. helyszíni ellenőrzés, a számítási módszer okmányainak ellenőrzése)?

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény előírja, hogy a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni, és ehhez szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt, ami lehet a többi között iratbekérés, felhívás nyilatkozattételre, tanúmeghallgatás, helyszíni szemle, szakértő igénybevétele.

A 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 2. §. (4) bekezdése szerinti befizetés esetén az adószám feltüntetése megfelelő-e a gazdálkodó azonosításra?

Igen, elegendő a közlemény rovatban feltüntetni a gazdálkodó adószámát, azonban a könnyebb azonosítás, illetve az esetleges elírások felderítése érdekében célszerű a kötelezett nevét is feltüntetni.

A 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 5. §. (1) bekezdése alapján a 2011. évi CXXVIII. törvény IV. fejezete hatálya alá tartozó eljárásban a Korm. rendelet 2. mellékletében szereplő szabálytalanságok esetén katasztrófavédelmi bírság szabható ki. Tekintettel arra, hogy a katasztrófavédelmi hozzájárulás jogintézményét a törvény VII. fejezete tartalmazza, alkalmazható-e szankcióként a katasztrófavédelmi hozzájárulással kapcsolatos valamilyen kötelezettség megszegése esetén (pl. a bejelentési kötelezettség március 31-i határidejének elmulasztása, vagy a június 30-ig beadott nyilatkozat ellenőrzése során kiderül, hogy az téves adatokat tartalmazott) a katasztrófavédelmi bírság?

A 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 2. mellékletében található táblázat tételesen felsorolja azokat a szabálytalanságokat, melyek katasztrófavédelmi bírsággal szankcionálhatók. Ezek között nem szerepel a katasztrófavédelmi hozzájárulásra vonatkozó bírságtétel, így a fent említett esetek e módon nem szankcionálhatók. Amennyiben a kötelezett a bejelentést elmulasztja, eljárási bírsággal sújtható. Az eljárási bírság legmagasabb összege jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet esetén egymillió forint. Az eljárási bírság egy eljárásban, ugyanazon kötelezettség ismételt megszegése vagy más kötelezettség megszegése esetén ismételt is kiszabható.

Ha a kötelezett nyilatkozata a hatóság megtévesztésére irányul, a rosszhiszemű ügyfelet a hatóság eljárási bírsággal sújthatja. Ezen túlmenően – tekintve, hogy a hozzájárulás mértékét a kötelezett hitelt érdemlően nem bizonyította – a befizetendő összeget a hatóság a teljes tevékenységből származó bevétel alapján állapítja meg. A hozzájárulás megállapítása

érdekében a hatóság az állami adóhatóságtól jogosult adatszolgáltatást kérni, a hozzájárulás meg nem fizetés esetén adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

A 20/1979. (IX.18.) KPM rendelet (ADR jogszabály) tartalmaz pl. szállítás jellegéből adódó mentességeket, amikor az ADR előírásait nem kell alkalmazni. Keletkezhet-e katasztrófavédelmi hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége a 2011. évi CXXVIII. tv. 79. §. (1) bek. b) pontja alapján olyan veszélyes áruval kapcsolatban, amelyre egyébként – valamilyen mentességi jogcím alapján – az ADR előírásait nem kellene alkalmazni?

A katasztrófavédelmi hozzájárulás szempontjából az ADR jogszabály csak a veszélyes áruk beazonosítására szolgál, az ADR-ben foglalt mentességek nem relevánsak, tehát függetlenül az ADR-ben foglalt mentességektől, a veszélyes áru tárolása, gyártása, feldolgozása után a katasztrófavédelmi hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége keletkezik.

Az interneten találtunk egy, a Belügyminisztérium által 2011 decemberében kiadott \"állásfoglalást\" az élelmiszergyártókra vonatkozóan a katasztrófavédelmi hozzájárulás megfizetésének kötelezettségével kapcsolatban. A levélben szereplő álláspontot tekinthetjük-e általánosságban alkalmazandó szakmai iránymutatásnak?

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága 60/1992. (XI. 17) AB. Határozata értelmében a központi állami szervektől származó jogi iránymutatást tartalmazó állásfoglalásokhoz joghatás nem fűződik, ezért az átirat kizárólag munkaanyagnak tekinthető és azt a hatósági tevékenységben figyelembe venni nem lehet.

Kell-e fizetni katasztrófavédelmi hozzájárulást a Kat. 79. §. (1) b) pontjában meghatározott gazdálkodó szervezetnek, amely veszélyes áruk kereskedelmét végzi anélkül, hogy az áru valamely telephelyén fizikailag megjelenne?

Amennyiben a kérdéses gazdálkodó szervezet a veszélyes áruk tárolását, gyártását, feldolgozását nem végzi, csak azok kereskedelmét látja el, akkor ezen tevékenysége alapján hozzájárulás-fizetési kötelezettsége nem keletkezik, mivel a kereskedelmi tevékenységet a jogszabály nem nevesíti.

Például: Egy „A” gazdálkodó veszélyes áru bértárolását végzi „B” gazdálkodónak, amelynek fejében ellenszolgáltatást kap. Emiatt „A” gazdálkodó katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésére kötelezett. Később „B” gazdálkodó az „A” gazdálkodónál tárolt veszélyes árut értékesíti „C” gazdálkodónak, amelyből árbevétele keletkezik. A kereskedelmi tranzakció során a veszélyes áru a tulajdonos „B” gazdálkodó telephelyein nem jelenik meg, az áru az „A” gazdálkodó raktárából közvetlenül „C” gazdálkodó telephelyére kerül. Emiatt „B” gazdálkodó - mivel sem tárolást, sem gyártást, sem feldolgozást nem végez - a kereskedelmi tevékenységből származó árbevétele után hozzájárulást nem köteles fizetni.

Előfordulhat-e, hogy egy adott veszélyes anyagra vonatkozóan többen is kötelezettek lesznek katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésére?

Igen, minden résztvevő a rá vonatkozó besorolás és tevékenység alapján. Például: fizet a termék gyártója, majd az azt feldolgozó vállalkozás is.

Keletkezhet-e katasztrófavédelmi hozzájárulás-fizetési kötelezettség gazdálkodó szervezetek esetében, ha a veszélyes anyag pl. saját célú felhasználása esetén közvetlen árbevétel nem keletkezik?

Például egy gyártó cégen belül a munkatársak – a gyáron belüli nagy távolságok miatt – személyautóval közlekednek az egyes osztályok, gyáregységek között. A személyautókat a gyár területén lévő üzemanyag-töltő állomáson tankolják. Tekintettel arra, hogy veszélyes anyag tárolása történik, felmerülhet a katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetési kötelezettség. Ugyanakkor árbevétel nem keletkezik a veszélyes anyaggal kapcsolatban.

A tárolás csak abban az esetben hozzájárulás-fizetés-köteles tevékenység, ha

- a veszélyes árut értékesítik [Kat. 79. § (4) a)];
- bértárolásról van szó, vagyis a tárolt veszélyes áru minden egyéb kezelés, kiszerezés nélkül, a tárolóhelyre beérkezés állapotában hagyja el a tárolóhelyet, és a gazdálkodó szervezet árbevétele a tárolási szolgáltatásból származik [Kat. 79. § (4) b)].

A veszélyes áru saját célú felhasználása történhet a feldolgozás vagy gyártás céljával (alapanyagként, segédanyagként), ekkor a jelen lévő veszélyes áru miatt a gazdálkodó szervezetnek – tárolásból eredő – árbevétele nem keletkezik, hiszen az beépül a gyártott termékbe, illetve azt feldolgozzák. Ezen esetekben a hozzájárulás mértéke a feldolgozás, illetve gyártás alapján számítandó.

Nem tartozik például a feldolgozás fogalmába:

- telephelyen belüli szállításhoz (pl. targonca) használt motorhajtóanyag (gázolaj, PB-gáz);
- technológiához nem kapcsolódó fűtőberendezések üzemeltetéséhez használt PB-gáz (pl. irodahelyiségek fűtése);
- nem szolgáltatás jellegű karbantartáshoz – ide értve a létesítmény-üzemeltetést is – felhasznált veszélyes áru (pl. festék, felületkezelő-felülettisztító anyag, acetilén (disszugáz), maratóanyag, fertőtlenítőszer).

A fentiek alapján a kérdésben szereplő esetben nem keletkezik hozzájárulás-fizetési kötelezettség, mert a létesítmény területén lévő üzemanyag-töltő állomás nem kereskedelmi céllal, hanem saját felhasználásra végzi tevékenységét úgy, hogy külön árbevétele ebből nem keletkezik.

Kell-e katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni olyan cégeknek, amelyek veszélyes anyagokat/árakat/készítményeket használnak fel, de a termék nem veszélyes anyag?

Amennyiben a vállalkozás a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozik, akkor mint üzemeltetőnek kell a hozzájárulást megfizetnie. Ha nem üzemeltető, akkor azt kell vizsgálni, hogy a telephelyen jelenlévő anyagok a veszélyes áruk közötti szállítására vonatkozó külön jogszabály (ADR) hatálya alá tartoznak-e. Ha igen, akkor a gazdálkodó szervezet az ADR-es veszélyes áru tárolása, gyártása vagy feldolgozása okán fizet katasztrófavédelmi hozzájárulást. Ezen fogalmak magyarázata a „Fogalom-meghatározások” pont alatt szerepel.

A katasztrófavédelmi hozzájárulás-fizetési kötelezettség megállapításánál – néhány kivételtől eltekintve – nincs jelentősége annak, hogy a vállalkozás milyen jellegű tevékenységet végez (pl. mezőgazdasági növénytermesztés, élelmiszeripar, italgyártás, nyomdaipar, felületkezelés, takarító/karbantartó szolgáltatást végzők stb.).

Mekkora veszélyeshulladék-mennyiség után kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni?

Katasztrófavédelmi hozzájárulást nem anyagmennyiséghez kötöten kell fizetni, hanem a tevékenység jellegéből adódóan.

Amennyiben az üzem a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozik, akkor a veszélyes tevékenységgel összefüggésben keletkezett éves nettó árbevételének 0,1%-át kell katasztrófavédelmi hozzájárulásként megfizetni.

Ha a tevékenységet végző cég a Kat. 79. §. b) szerinti gazdálkodó szervezetnek minősül, akkor a Kat. 79. §. (4)-(6) bekezdések alapján kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetnie.

Mely veszélyes hulladékok után kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni (pl.: fáradt olaj, festékes oldószer, olajos iszap)?

A katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésével kapcsolatosan a veszélyes hulladékokra vonatkozó tételes lista nem áll rendelkezésre.

A hozzájárulás fizetése tekintetében vizsgálni kell a vállalkozás Kat. 79. §. (1) szerinti besorolását. Erre vonatkozóan a további katasztrófavédelmi hozzájárulásra irányuló kérdéseknél található válaszok részletes útmutatást adnak.

Amennyiben egy gazdasági szervezet egyik telephelye sem éri el az alsó küszöbérték 25%-át, tehát azok nem minősülnek veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemnek, de a telephelyein veszélyes árut (pl. festék, disszugáz stb.) használ fel, akkor a Kat. 79. (1) §. b) alapján mindenképp köteles hozzájárulást fizetni?

Igen, ilyen esetben Kat. 79. §. b) alapján gazdálkodó szervezetként katasztrófavédelmi hozzájárulás-fizetési kötelezettség merül fel.

Létezik olyan, hogy egy vállalat a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzeme alapján a Kat. 79. §. (1) a) pontja, illetve ilyen üzemnek nem minősülő munkaterületén felhasznált veszélyes anyagok után a Kat. 79. §. (1) b) pontja alapján is hozzájárulás fizetésre kötelezett?

Nem, katasztrófavédelmi hozzájárulásfizetési-kötelezettség csak az egyik jogcím alapján keletkezik. Amennyiben a vállalkozás több, kisebb-nagyobb telephellyel rendelkezik, amelyek között van olyan, amelyik a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozó üzemnek minősül, úgy üzemeltetőként a teljes veszélyes tevékenységgel összefüggésben keletkezett éves nettó árbevétele után kell hozzájárulást fizetnie minden telephelyét érintően.

Kell-e katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetnie a küszöbérték alatti üzemnek sem minősülő vállalkozásoknak?

A Kat. 79. §. szerint két jogcím alapján kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni az alábbiak szerint:

Kat. IV. szerinti üzemeltetők (alsó- felső küszöbértékű üzemek és küszöbérték alatti üzemek üzemeltetői),

az a) pontba nem sorolható, a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó külön jogszabály szerinti veszélyes áruk tárolását, gyártását és feldolgozását végző gazdálkodó szervezetek.

Amennyiben a vállalkozás nem sorolható be az a) pontba, tehát küszöbérték alatti üzemnek sem minősül, akkor vizsgálni kell a b) pontba való tartozását, figyelemmel a Kat. 79. §. (2) szerinti kivételekre. Ha ezek alapján nem tartozik a vállalkozás sem a Kat. IV. szerinti üzemeltetők, sem a fentiek szerinti gazdálkodó szervezetek körébe, akkor nem kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetniük, vagyis bejelentést sem kell tenniük erre vonatkozóan a hatóság felé.

Bevételnek számít-e az, ha a hulladék akkumulátorokért a hulladék átvevője különkénti árat fizet? Ez is számításba veendő-e a hozzájárulás mértékének megállapításakor?

Mivel a kérdéses hulladék akkumulátorok az ADR szerinti 8. osztályba tartoznak és veszélyes árunak minősülnek, a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek (pl. tárolás) során realizálódó árbevétel (pl.: különkénti ár) után katasztrófavédelmi hozzájárulást kell fizetnie a tevékenységet végző gazdálkodó szervezetnek. Ha a vállalkozás csak a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos tevékenységet végez, akkor arra vonatkozóan katasztrófavédelmi hozzájárulásfizetési-kötelezettsége nem merül fel.

Alanyai-e a katasztrófavédelmi hozzájárulással kapcsolatos jogszabályoknak a közfinanszírozásban nem részesülő egészségügyi szolgáltatók?

Igen, a közfinanszírozásban nem részesülő egészségügyi szolgáltatók a Kat. 79. §. (2) bekezdése b) alapján nem élveznek mentességet. A Kat. 79. §. (2) c)-d) pontja alapján azonban kaphatnak mentességet.

Mi abban az esetben a szabálykövető eljárás, ha valamely gazdasági társaság egy technológiájának működtetéséhez veszélyes árut használ, de sem az alapanyagok, sem a késztermék nem minősül veszélyes árunak? A cégnek az előállított késztermékből árbevétele keletkezik. Kell-e ebben az esetben katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetnie?

Amennyiben valamely gazdálkodó szervezet egy technológiájának működtetéséhez veszélyes árut használ, de sem az alapanyagok, sem a késztermék nem minősül veszélyes árunak, akkor a társaság a katasztrófavédelmi hozzájárulással kapcsolatos jogszabályok értelmében veszélyes áru feldolgozását végzi és a Kat. 79. §. (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, veszélyes áru feldolgozását végző gazdálkodó szervezetnek minősül. A tárgyi esetben a hozzájárulás mértéke – a Kat. 79. §. (5) bekezdése szerint – a tevékenység során felhasznált veszélyes áru nettó értékének 0,1%-a.

Ha a veszélyes hulladék elszállítója ADR alapján, megfelelő engedélyekkel szállít, akkor kit terhel a katasztrófavédelmi hozzájárulás-fizetési kötelezettség?

Ha a kérdéses vállalkozás kizárólag a veszélyes hulladék szállítását végzi, de azzal kapcsolatban tárolási, gyártási, feldolgozási tevékenységet nem, akkor katasztrófavédelmi hozzájárulás-fizetési kötelezettség nem terheli. Ha a vállalkozás egyéb tevékenységet is folytat, akkor azután keletkezhet katasztrófavédelmi hozzájárulás-fizetési kötelezettsége.

III. Egyéb kérdések és válaszok

A 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet 1. § 4. pontja szerinti "tárolás" definíciója alatt érthető-e az, amikor pl. tartályvagonban vagy tartályautóban egyik pontról egy másik pontra veszélyes anyagot szállítanak ellenszolgáltatás fejében?

A fenti példa szerinti tevékenység veszélyes anyagok/veszélyes áruk szállításának minősül, amely nem tartozik a fent nevezett jogszabály hatálya alá, azokra külön jogszabályok tartalmazznak előírásokat. A Kat. IV. fejezetének hatálya nem terjed ki a veszélyes anyagoknak a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemen kívüli közúti, vasúti, légi vagy vízi szállítására.

Amennyiben az oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes anyag kármentőbe kerül ki, a nem jelentésköteles mennyiség növelhető-e a duplájára?

A jogszabály nem tesz különbséget a kikerült anyagmennyiségben aszerint, hogy lesz-e valamilyen következménye az eseménynek, illetve hogy az anyag kármentőbe jutott-e vagy sem. A kármentő - mint következménycsökkentő infrastruktúra - meglelte nem enyhíti az üzemzavar fogalmát. Azzal, hogy a veszélyes anyag kármentőbe jut, még kibocsátásnak minősül.

A veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítmény (pl. szolgáltatói zavar miatti) leállítása bejelentésköteles-e, ha a leállítás időtartama nem haladja meg a 12 órát?

Amennyiben a létesítmény leállítása nem várt esemény miatt következik be, akkor az jelentésköteles, függetlenül attól, hogy az szolgáltatói hiba miatt következett be, hiszen súlyos balesetek kiváltó oka lehet közüzemi szolgáltatásban (ipari víz, elektromos energia kimaradás stb.) felmerült zavar is.

Nem minősül azonban üzemzavarnak az az eset, amikor a szolgáltató előzetesen tájékoztatja az üzemeltetőt a szolgáltatás várható kimaradásáról (pl. karbantartás miatt) és ennek eredményeként az üzemeltető a szolgáltatás kimaradása előtt szabályosan, előre meghatározott protokoll szerint leállítja a létesítményt.

Üzemazonosítás szempontjából hogyan kell figyelembe venni a konténer terminálokat? A konténereket az ADR, RID, valamint az IMO szabályai szerint azonosítják; a tároláson kívül semmilyen tevékenységet nem végeznek velük és a konténereket nem bontják meg.

A 2011. december 31-ig hatályos, *a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről* szóló 1999. évi LXXIV. törvény 4. §. (3) b) pontja szerint a törvény IV. fejezetének hatálya nem terjed ki „a veszélyes anyagoknak a veszélyes ipari üzemen kívüli közúti, vasúti, légi vagy vízi szállítására, illetve a szállítás közbeni ideiglenes tárolására”.

Ez a rendelkezés 2012. január 1-jével úgy módosult, hogy kikerült a szállítás közbeni ideiglenes tárolásra vonatkozó rész. Ennek megfelelően *a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról* szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (Kat.)4. §. (3) b)

pontja kizárólag „a veszélyes anyagoknak a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemen kívüli közúti, vasúti, légi vagy vízi szállítására” rendelkezést tartalmazza.

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet 1. § 4. pontja pedig meghatározza a tárolás fogalmát: „a veszélyes anyag átmeneti vagy tartós jelenléte raktározás, készletezés vagy biztonságos felügyelet melletti elhelyezés céljából”.

A fentiek értelmében a Kat. hatálya kiterjed a veszélyes anyagokat átmeneti jelleggel tároló létesítményekre, így a konténerterminálokra is.

Amennyiben van 50 tonna gyúlékony folyadék (R. 1. melléklet, 2. táblázat, 6. osztály), amely egyben mérgező a vízi környezetre (R. 1. melléklet, 2. táblázat 9.II. osztály) is, akkor az összegképletben az R. 1. melléklet 3.3 szerinti (50/5000)+(50/200) veszélyességi tényezővel vagy a R. 1. melléklet „Megjegyzések a 2. táblázathoz” 1. c) szerint csak az (50/200) veszélyességi tényezővel kell számolni?

A 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet (R.) 1. melléklet 3.3. szerint:

„Ha a veszélyes anyag egyidejűleg toxikus, tűzveszélyes vagy ökotoxikus tulajdonsággal is rendelkezik, akkor a veszélyes anyag mennyiségével a fenti számítások során több ízben is számolni kell.”

A R. 1. melléklet „Megjegyzések a 2. táblázathoz” 1. c) szerint:

„Az olyan anyagokat, amelyek egynél több veszélyességi osztályba sorolhatók egy összegzési szabály alkalmazásakor (például oxidáló és fokozottan tűzveszélyes), mindig a legalacsonyabb küszöbértékkel kell figyelembe venni.”

A R. 1. melléklet Üzemazonosítás c. szakaszának 3.1 és 3.3 pontjából kiderül, hogy a kiszámítandó veszélyességi tényezőt ez esetben – mivel a vizsgált veszélyes anyagnak tűzveszélyes és környezetre veszélyes tulajdonsága is van – kétszer kell kiszámolni:

Egyszer vizsgálni kell tűzveszélyességi tényezőként, ekkor a kevésbé tűzveszélyes anyagokra (2. táblázat, 6. osztály) vonatkozó 5000 tonnás alsó küszöbértékkel számolva; egyszer pedig az ökotoxicitásra ható tényezőként, ekkor a környezetre veszélyes anyagokra (2. táblázat, 9.II. osztály) vonatkozó 200 tonnás alsó küszöbértékkel számolva. Ha az így kapott veszélyességi tényezők (tűzveszélyességi és ökotoxikus) bármelyike nagyobb egynél, akkor az üzem alsó küszöbértékű üzemnek minősül. (Ha nagyobb anyagmennyiségek és/vagy több veszélyes anyag is van az üzem területén, akkor ezt követően vizsgálni kell azt is, hogy a megfelelő felső küszöbértékekkel számolva mekkora a veszélyességi tényezők értéke, mert előfordulhat, hogy így az üzem felső küszöbértékűnek minősül.)

A R. 1. melléklet „Megjegyzések a 2. táblázathoz” 1. c) pontja a fentieknek nem mond ellent, csupán kiegészíti az 1. melléklet 3.1 pontját. Ezek értelmében ha az adott veszélyes anyag egyik (például a tűzveszélyességi /lásd: 3.1.b/) tulajdonságán belül több osztályba is besorolható (pl.: oxidáló is és fokozottan tűzveszélyes is), akkor ezen a tűzveszélyességi tulajdonságon belül a szigorúbb küszöbértéket kell figyelembe venni. A Megjegyzések 1. c) pontja nem vonatkozik az egész 2. táblázatra, csupán annak veszélyességen belüli osztályaira az alábbiak szerint:

mérgező tulajdonságú anyagok: az 1. táblázatban nevesített, mérgező vagy nagyon mérgező veszélyességi osztályba sorolandó anyagok, valamint a 2. táblázat 1. és 2. veszélyességi osztályába sorolt anyagok;

tűzveszélyes tulajdonságú anyagok: az 1. táblázatban nevesített oxidáló, robbanó, kevésbé tűzveszélyes, tűzveszélyes vagy fokozottan tűzveszélyes veszélyességi osztályba sorolandó anyagok, valamint a 2. táblázat 3., 4., 5., 6., 7.a), 7.b) és 8. veszélyességi osztályába sorolt anyagok;

ökotoxikus tulajdonságú anyagok: az 1. táblázatban nevesített, környezetre veszélyes [R50 (beleértve az R50/53-t) vagy R51/53] veszélyességi osztályba sorolandó anyagok, valamint a 2. táblázat 9(I) és 9(II) veszélyességi osztályába sorolt anyagok.

A mérgező és rákkeltő anyagok kibocsátásával járó üzemzavarok közül van-e lehetőség csak azt bejelenteni, mely olyan kibocsátással jár, ami túllépi a munkahelyi légtérre vonatkozó határértékeket?

A hatóság álláspontja szerint mérgező és – a 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet 1. melléklete 1. táblázatában nevesített – rákkeltő anyagok nem várt kibocsátása semmiképpen nem nevezhető üzemszerű működésnek, azt – mennyiségtől függetlenül – üzemzavarnak kell tekinteni, és bejelentésköteles. A bejelentés elmulasztását a 208/2011. (X.12.) Korm. rendelet 1.000.000 Ft bírság kiszabásával rendeli büntetni.

A kérdésben szereplő esetben a jelentéskötelesség megállapítása során problémát okoz az, hogy nem állapítható meg a kibocsátás helye, illetve hogy kis mennyiségű kibocsátás szabad téren nem mérhető pontosan, ezért nincs lehetőség a munkahelyi légtérre vonatkozó határérték alkalmazására.

Az oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes anyag esetében az egy köbméter kikerült anyagmennyiség halmazállapota a jogszabályban nincs figyelembe véve. Ad-e a hatóság állásfoglalást arra vonatkozóan, hogy ezt a mennyiséget mekkora tömegben, esetleg az adott anyagra vonatkozó alsó küszöbérték mekkora százalékában adjuk meg?

Az oxidáló, tűz- vagy környezetre veszélyes tulajdonságú veszélyes anyag kikerülése miatt kialakuló, veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavarok esetében a hatályos kormányrendelet nem tesz különbséget a folyékony és a gáz halmazállapotú anyagok környezetbe jutása között.

Ugyanakkora térfogatú folyadék és gáz anyagmennyisége között jelentős különbség van. A gáz halmazállapotú anyagok kikerült mennyiségét úgy kell megadni, hogy a szabadba jutott gáz térfogatát vissza kell számolni cseppfolyós halmazállapotba, ennek bejelentésköteles határértéke egy köbméter.

Mi számít jelentős változásnak, illetve veszélyes anyagok mennyiségének jelentős növekedésének?

A veszélyes anyagok mennyiségének jelentős növekedésével kapcsolatban az EU állásfoglalás B-8 pontja ad iránymutatást.

Általánosságban elfogadható, hogy a 10 százalékot elérő mértékű veszélyesanyag-mennyiség változást tekintjük jelentős mértékűnek, illetve ha a tervezett (vagy bekövetkezett) változások a biztonságos működést és védekezést negatív irányban befolyásolják.

Olyan üzemekben, ahol már egyébként is nagy mennyiségű veszélyes anyag van jelen, a 10 százalékos növekedés abszolút értékben igen nagy mennyiségű veszélyesanyag-többletet jelent. Ezekben az esetekben a 10 százaléknál kisebb mértékű növekedés is jelentősnek tekintendő.

A fentiek szerinti növekedés hatásainak felmérésére célszerű előzetes tanulmányt készíteni, amely bemutatja az esetlegesen módosuló kockázatokat és következményeket. A „jelentős változás” kérdésének eldöntése minden esetben a hatóság eseti állásfoglalásán alapul, amely konzultáció keretében tisztázható.

A műanyagipari termékeket fröccsöntéssel előállító üzem a Kat. IV. hatálya alá tartozik e, ha a tevékenységhez például festéket és hígítót használ fel? Hol található a veszélyes anyagok listája, amelyre a törvény hivatkozik? Hol definiálják a küszöbértéket?

A Kat. 3. § 23. pontjának értelmében „üzemeltető: bármely természetes vagy jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményt vagy küszöbérték alatti üzemet működtet, vagy alapszabály, alapító okirat, illetve szerződés alapján döntő befolyást gyakorol a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem működésére.”

A Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozás megállapításához az üzemeltetőnek el kell végeznie az üzemazonosítási számításokat, amelyről részletes leírást *a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet (R.) 1. melléklete* ad. További segítség a katasztrófavédelem honlapján, az iparbiztonsági kérdések és válaszok menüpontban található.

A fenti jogszabályok szerint az minősül küszöbérték alatti, illetve alsó vagy felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemnek - vagyis a Kat. IV. fejezet hatálya alá tartozó üzemnek -, amelynél a telephelyen maximálisan jelenlévő veszélyes anyagok mennyisége eléri vagy meghaladja a vonatkozó küszöbértékeket. A küszöbérték-számítás menetét a R. 1. melléklete tartalmazza. A jogszabály szerint veszélyes anyagnak minősülő nevesített és nem nevesített anyagok listáját a R. 1. melléklet 1. és 2. táblázata határozza meg a hozzájuk rendelt küszöbmennyiségekkel együtt.

Amennyiben a küszöbértékszámítás alapján nem minősül a fröccsöntő üzem veszélyes anyagokkal foglalkozó vagy küszöbérték alatti üzemnek, akkor a katasztrófavédelmihozzájárulás-fizetési kötelezettségnek a Kat. 79. §. (1) b) alapján kell eleget tenni.

Üzemnek kell-e tekinteni egy külső építőipari kivitelezési helyszínt, amely csak ideiglenesen létezik, illetve azt, hogy esetenként több tíz vállalkozó is végez tevékenységet egymás mellett? (Minden vállalkozó munkaterülete külön üzemnek minősül, vagy egy üzemnek tekintendő az egész terület?)

A Kat. IV. fejezetének hatálya az „üzemeltetőkre” terjed ki az alábbiak szerint:

„Üzemeltető: bármely természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményt vagy küszöbérték alatti üzemet működtet, vagy alapszabály, alapító okirat, illetve szerződés alapján döntő befolyást gyakorol a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, küszöbérték alatti üzem működésére.”

A fentiek értelmében a külső építőipari kivitelezési helyszínek nem minősülnek üzemnek a Kat. alapján – annak ellenére, hogy összességében több vállalkozás is végezhet tevékenységet –, mivel a kivitelezési munkálatok helyszíne nem számít telephelynek, tekintve, hogy annak „üzemeltetése” nem köthető egyetlen vállalkozáshoz.

Mivel az építőipari kivitelezési helyszínek nem tartoznak a Kat. IV. fejezetének hatálya alá, ezért a Kat. 79. §. (1) a) szerint katasztrófavédelmihozzájárulás-fizetési kötelezettségük nem keletkezik.

Vizsgálni kell azonban azt, hogy az építkezésen dolgozó vállalkozások külön-külön a Kat. 79. §. (1) b) szerinti gazdálkodó szervezetnek minősülnek-e, mert ha a veszélyes áruk tárolását, feldolgozását vagy gyártását végzik, akkor emiatt keletkezik katasztrófavédelmi hozzájárulásfizetési-kötelezettségük.

Üzemnek minősül-e egy kármentesítési kivitelezési, vagy hulladéklerakó rekultivációs helyszín, ahol korábbi szennyezés hatósági kötelezés alapján történő felszámolása, vagy kárenyhítés történik?

A Kat. IV. fejezetének hatálya nem terjed ki a kármentesítési helyszínekre, mivel azok - a Kat. 3. §. 27-28. pontjában foglaltak alapján - nem tekinthetők veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemnek.

Amennyiben egy esetleges üzemzavar folytán a Kat. IV. fejezetének hatálya alá tartozó veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemben van szükség kármentesítésre, úgy természetesen az üzemeltető felelőssége a rekultivációról való gondoskodás, illetve az azzal kapcsolatos hatóság részére történő adatszolgáltatás.

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset vagy üzemzavar esetében, ha csak rákkeltő tulajdonságú anyag kibocsátása történt meg, akkor az eseményt bejelentő adatlapon fel kell-e tüntetni ezt az anyagot?

A rákkeltő tulajdonsággal rendelkező anyagot ilyen esetben csak akkor szükséges a bejelentő adatlapon feltüntetni, ha az a jogszabály (219/2011. (X.20.) Korm. rendelet 1. melléklete) szempontjából releváns más (toxikus, tűzveszélyes vagy környezetre veszélyes) tulajdonságra utaló R-mondattal is rendelkezik, vagy a jogszabályban nevesített (1. melléklet, 1. táblázat) rákkeltő anyagok közé tartozik.

Egy anyag (készítmény) kizárólag abban az esetben tartozik a kőolajtermékek három kategóriájába (gazolin és benzin: C4-C12, petróleum: C7-C17, gázolaj: C9-C25), ha komponensei pontosan ezen szénlánc tartományba tartoznak, illetve forráspontja a megadott tartományba esik?

A 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet (R.) hatálya alá tartozás szempontjából irreleváns az, hogy az adott anyag vagy készítmény pontosan a gazolin és benzin, a petróleum vagy a gázolaj kategóriába sorolható-e be a kőolajtermékek csoportján belül, hiszen a fentiekkel

össességben egyetlen alsó és felső küszöbértéket ad meg. Ha az anyag vagy készítmény C4 C25 közötti szénláncú komponensekből áll és forráspontja -150 és 500°C közötti, akkor az R. szerint nem hagyható figyelmen kívül és a kőolajtermék kategóriába sorolandó (pl. paraffin, alkánok).

A 219/2011. Korm. rendelet 7. sz. mellékletének 2.3. pontjánál található táblázat C pontjában meghatározott kivételek közül a „kisipari célú, 100 négyzetméternél kisebb közösségi épületek és szabadidőközpontok” kategóriába sorolhatók-e a kiskereskedelmi üzletek is?

A 219/2011. (X.20.) Korm. rendelet 7. sz. mellékletének 2.3. pontjánál található táblázat tartalmazza a 2.2. pontnál található csoportosítás alóli kivételeket. A 2.3. táblázat C sora a "kiskereskedelmi üzlet, kis befogadóképességű közösségi létesítmény, szabadidős létesítmények"-re vonatkozó kivételeket részletezi. A második oszlopban, a kivételek között szereplő 250 négyzetméternél kisebb kisipari célú épületek körébe tartoznak az ilyen maximális méretű kiskereskedelmi üzletek is. Így azok esetében a veszélyességi övezet belső zónájában a halálozás társadalmi kockázatának vizsgálatához kötöttek, míg a középső és külső zónájában a fejlesztések korlátozás nélkül megengedettek.

A 219/2011 Korm. rend. 7 mellékletének 6.1. pontjában szereplő aa) és ab) pontok között "vagy" vagy "és" kapcsolat áll fenn?

A 219/2011 Korm. rend. 7 mellékletének 6.1. pontjában szereplő aa) és ab) pontok között "és" kapcsolat áll fenn, vagyis - a 6.1 b) alpontjában szereplő követelményen túl - a biztonsági jelentés, biztonsági elemzés, belsővédelmi-terv és a súlyoskáresemény-elhárítási terv elkészítésével megbízott gazdálkodó szervezet köteles legalább egy felsőfokú műszaki végzettségű szakembert foglalkoztatni, aki felsőfokú katasztrófavédelmi, polgári védelmi vagy tűzvédelmi szakmai képesítéssel, továbbá az előírt szakmai gyakorlattal is rendelkezik.